

Aihe: Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan ehdotus
Muistutuksen jättäjä: Suomen uusiutuvat ry (entinen Suomen Tuulivoimayhdistys ry)

Suomen uusiutuvat ry kiittää mahdollisuudesta jättää muistutuksensa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan toisen ehdotusvaiheen julkisesta kuulemisesta. Suomen uusiutuvat ry on entinen Suomen Tuulivoimayhdistys ry, joka laajensi kesällä 2024 toimintansa koskemaan maa- ja meritulivoiman lisäksi teollisen kokoluokan aurinkovoimaa sekä aurinko- ja tuulivoimahankkeisiin liittyviä energiavarastoja. Suomen uusiutuvat ry:ssä on noin 220 jäsenyritystä edustaen laajasti sekä tuuli- että aurinkovoiman hankekehittäjiä, tuottajia ja alihankintaketjua.

Yleisesti

Suomen uusiutuvat ry pitää erittäin tärkeänä, että maakuntakaavat laaditaan mahdollistavana ja niissä osoitetaan runsaasti alueita uusiutuvan energian tuotantoa varten.

Tuulivoimahankekehityksen yksityiskohtainen ja tarkempi valmistelu sekä harkinta ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) selvityksineen tapahtuu tarkemmin kunnan kaavoituksen yhteydessä. Moni hanke kutistuu tai peruuntuu tarkemman hankesuunnittelun ja selvitysten seurauksena. Tälle tarkemmalle suunnittelulle ja selvityksille sekä maakuntakaavan tarkentumiselle pitää antaa tilaa hankkeiden YVA-vaiheessa ja kunnan kaavoituksessa.

Jouston lisääminen maakuntakaavamääräyksiin

Pidämme erinomaisena kaavaselostuksen lisäystä, jonka mukaan **seudullisesti merkittävän tuulivoimaosayleiskaavan voi laatia myös maakuntakaavojen tuulivoima-alueiden ulkopuolelle riittäviin selvityksiin perustuen, mikäli laadittava kaava ei ole ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden tai periaatteiden kanssa, eikä kaava vaikeuta maakuntakaavan toteuttamista.** On äärimmäisen tärkeää, että kuntatason kaavoilla voi edetä M- ja valkoisilla alueilla myös seudullisesti ja maakunnallisesti merkittävien hankkeiden kanssa riittävällä selvityksillä, kunhan maakuntakaavan periaatteita ei vaaranneta. Jotta tämä periaate pääsee toteutumaan aiotulla tavalla, **esitämme, että edellä oleva lause otetaan kaavamääräyksiin.**

Kaikki kaavaehdotuksessa osoitettavat tuulivoima-alueet eivät välttämättä ole toteutettavissa tarkemman suunnittelun perusteella, taloudellisesti seikkojen tai kuntapoliittisten päätösten vuoksi, jolloin maakuntaan ei ole mahdollista kehittää sitä määrää tuulivoimaa, joka maakuntakaavassa on tavoitteena. Tästä syystä suunnittelumääräyksissä onkin parempi kirjata, että **maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimala-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimala-alueita, jotka eivät ole ristiriidassa maakuntakaavan tavoitteiden tai alueen muun maankäytön kanssa.**

Kuten olemme tuoneet aiemmassa muistutuksessamme esille, pidämme Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan valmistelua ja prosessia ongelmallisena. Tuulivoimahankkeiden kunnallinen kaavoitus- ja luvitusprosessi vie vuosia. Tästä syystä on hyvin tyypillistä, että hanketoimijat ja kunnat lähtevät edistämään hankkeita kuntatasolla jo maakuntakaavan luonnosvaiheen aluumerkintöjen pohjalta, sekä tekemään tarkempia ympäristövaikutusten arviointeja ja selvityksiä siitä, kuinka tuulivoima olisi yhteensovitettavissa alueen muiden toimintojen ja luontoarvojen kanssa. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan kaavaluonnos oli laajasti mahdollistava, minkä jälkeen valmistelussa on edetty koko ajan rajoittavampaan suuntaan ja TV-alueita on poistettu jatkuvasti lisää. **Kaavaprosessi on siten ollut ennakoimaton, eikä ole tukenut pitkäjänteistä hankekehitystä. Edellä esitetyn kaavamääräyksen sisällyttäminen kaavaehdotukseen korjaisi erittäin ongelmallisen maakuntakaavaprosessin aiheuttamia haasteita.**

Etäisyydet Natura-alueisiin

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavoituksessa on edellytetty merkittäviä etäisyyksiä tuulivoima- ja Natura-alueiden välille. Pidämme tällaisia lisäetäisyyksiä Natura-alueisiin haitallisena lisäsääntelynä, emmekä näe niille perusteita. Natura-alue itsessään muodostaa suojelun alueen, eikä sen tule vaikuttaa kategorisesti Natura-alueen rajojen ulkopuolelle kaikkialla maakunnan alueella. **Voimaloiden ja Natura-alueen välinen etäisyys, mikäli sellaista tarvitaan, tulee määrittää hankekohtaisesti tarkemmissa YVA- ja kaavaselvityksissä.**

Tuulivoiman vaikutukset petolintuihin

Suuret petolinnut kuten maakotka, merikotka ja sääksi ovat varsin tyypillisiä tuulivoimahankkeen suunnittelussa huomioitavia lajeja. Luontoarvojen huomioiminen on uusiutuvan energian rakentamisessa peruslähtökohta, ja siksi alana myös kehitämme lieventämis- ja välttämistoimenpiteitä herkkien lajien huomioimisessa.

Maakotkan kohdalla yleinen käytäntö tuulivoima-alueiden toteutuksessa on ollut jättää 2 kilometrin vapaa vyöhyke maakotkan pesien ja tuulivoimaloiden välille. Tämän käytännön aikana Suomesta on tiedossa vain yksi maakotkan törmäys tuulivoimaloihin. Maakotkakanta on myös ollut samalla vakaassa kasvussa, kun tuulivoimaa on rakennettu runsaasti samoille seuduille, joissa maakotkia pesii.

Maakuntakaavassa ei tulisi rajata alueita pois jatkosuunnittelusta tämänhetkisen maakotkan pesätilanteen perusteella, vaan vaikutukset maakotkaan tulisi ratkaista hankekohtaisesti yksityiskohtaisemman suunnittelun keinoin. Samalla hankekohtaisesti tulee voida määrittää lieventämistoimista, joilla linnustovaikutuksia voidaan vähentää. Tuleville vuosille pitäisi jättää mahdollisuus uusien lievennyskeinojen testaamiselle sekä hankekohtaiselle suunnittelulle.

Lopuksi

Lopuksi haluamme korostaa, että uusiutuvan energian tuotanto on aina paikallista liiketoimintaa ja elinkeinonharjoittamista. Siksikin paikalliselle tarkemmalle selvitykselle kuntatason suunnittelussa pitää antaa tilaa kuten myös paikallisille toimijoille, joiden mahdollisuuksia toteuttaa uusiutuvan energian tuotantoa omistamallaan maallaan ei kannata kategorisesti rajoittaa, vaan **yhteensovittamiselle tulee jättää tilaa. Monella alueella hankekohtaiset YVA- ja kaavaselvitykset osoittavat, että yhteensovittaminen on mahdollista tehdä tarkalla hankkeen suunnittelulla ja sijoittamisella.**

Kehittyvän teknologian mahdollistavat tuulivoiman tuotantoalueet ovat erilaisia. Modernien tuulivoimaloiden äänenhallintaan on panostettu, jolloin voimalat ovat hiljaisempia kuin vanhemmat voimalat. Suuremmat voimalat myös sijoitetaan kauemmaksi toisistaan, kuin vanhemmat, pienemmät voimalat. Tämä tarjoaa jopa aiempaa enemmän eläimille ekologisia käytäviä tuulipuistojen alueella.

Harvempi voimaloiden sijoittelu mahdollistaa hanke- ja kuntakohtaisessa tarkemmassa tutkimus- ja selvitystyössä entistä paremmin arvokkaiden luontokohteiden huomioimisen. Siksi pienialaisten luonnonsuojelualueiden tai lajiesiintymien vuoksi ei ole perusteltua karsia jatkotarkastelusta laajempia, muutoin tuulivoimalle soveltuvia alueita.

Kunnioitteen,

Anni Mikkonen
Toimitusjohtaja
Suomen uusiutuvat ry, puh. 040 771 6114
anni.mikkonen@suomenuusiutuvat.fi